

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบัน สถานการณ์ทางสังคมของไทยกำลังประสบปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องสมวัยในกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งทวีความรุนแรงและขยายวงกว้างมากขึ้นทุกขณะ พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่นที่พบเห็นอยู่บ่อย ๆ ทั้งจากหน้าหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ ข่าวด้านโทรทัศน์มือถือ หรือสื่ออื่น ๆ มีหลายประการ เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร สื่อลามก การเที่ยวกลางคืน การติดเกม เล่นการพนัน การลักทรัพย์ การใช้ความรุนแรง การแต่งกายล่อแหลม เป็นต้น และปัญหาที่กำลังเป็นที่กังวลใจและกลายเป็นปัญหาดังคมระดับชาติที่หลายฝ่ายให้ความสำคัญกันมากที่สุดในขณะนี้คือ เรื่องของปัญหา ยาเสพติดในหมู่เด็กและเยาวชนที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากการเสพยาเสพติดนอกจากจะนำพามาซึ่งปัญหาด้านสุขภาพของผู้เสพเองแล้ว ยังอาจก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าวอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย อาทิเช่น การหนีเรียนผลการเรียนตกต่ำ การมั่วสุม การทะเลาะวิวาท การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสม การติดเชื่อเอดส์ การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ การทำแท้ง การทอดทิ้งหรือทำลายชีวิตทารก การลักเล็กขโมยน้อย จี้ ปล้น ฉกชิง วิ่งราวทรัพย์สิน และอื่น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550 : 3-6) รายงานข้อมูลด้านความมั่นคงของสังคมในไตรมาสแรก ของปี พ.ศ.2550 ว่า คดียาเสพติดยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีการรายงานว่าเด็กและเยาวชนกระทำผิดเพิ่มขึ้นจาก 11,045 คดีในไตรมาสแรกของปี 2549 เป็น 11,755 คดี ในปี 2550 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.4 ทั้งนี้มีเด็กและเยาวชนกระทำผิดในคดียาเสพติดมากที่สุดโดยเพิ่มขึ้นจาก 1,840 คดี เป็น 2,077 คดี หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 12.9 ในเรื่องของพฤติกรรม การสูบบุหรี่ พบว่า มีเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาต้นสูบบุหรี่ ร้อยละ 10.87 พฤติกรรม การดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า เด็กวัยรุ่นตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไปจนถึงระดับอุดมศึกษา ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 38.33 หรือมากกว่า 4 ล้านคน ในจำนวนนี้มีเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาต้นถึงร้อยละ 24.01 ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ถึงแม้ว่าจะมี พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งการห้ามจำหน่ายสุราให้กับเด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี แต่ในทางปฏิบัติพบว่าเด็กและเยาวชนยังคงหาซื้อดื่มได้ง่ายเหมือนเช่นเดิม ส่วนสาเหตุของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนยังคงมาจากการคบเพื่อน ความคึกคะนอง ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ดังนั้นพ่อแม่ผู้ปกครอง

ควรให้ความอบอุ่นและชักจูงบุตรหลานให้ห่างไกลจากอบายมุขต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเด็กให้เติบโต และเมื่อปี พ.ศ.2549 สถาบันรามจิตติ (2549 : 20-23) ได้ทำการสำรวจและรายงานสภาวการณ์ เด็กและเยาวชนในระดับประเทศ พบว่า มีเด็กและเยาวชนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คืบหน้า เป็นครั้งคราวถึงเป็นประจำ ร้อยละ 24.01 สูบบุหรี่ ร้อยละ 10.87 ถูกส่งเข้าสถานพินิจจำนวน 53.72 และขอรับการบำบัดยาเสพติดถึง 48.80 ต่อประชากรหนึ่งแสนคน ซึ่งเมื่อเทียบกับปี 2550 แล้วถือว่า เด็กและเยาวชนอยู่ในสภาวการณ์ที่น่าเป็นห่วงมากและจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ใหญ่ทุกฝ่าย ทุกหน่วยงาน จะต้องร่วมมือร่วมใจกันเพื่อปกป้องบรรดาเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติให้ปลอดภัยจาก ยาเสพติด และอบายมุขทั้งปวง

จากการศึกษาข้อมูลของสถาบันและหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้เห็นว่าเด็กวัยรุ่นและเยาวชนทั้ง ในระบบและนอกระบบสถานศึกษาต้องเผชิญทั้งปัญหาการเริ่มหันมาใช้ยาเสพติดครั้งแรกและ ปัญหาจากการที่ติดยาเสพติดอยู่แล้วมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่มักมีสาเหตุมาจากสถาบันทาง สังคมซึ่งแสดงบทบาทน้อยลงในการเป็นทุนทางสังคม โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว (บ้าน) ซึ่งเป็น สถาบันหลักที่อบรมบ่มเพาะเยาวชนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นภูมิคุ้มกันให้เยาวชนมี พื้นฐานจิตใจที่เข้มแข็ง มีแนวโน้มอ่อนแอลงมาก ซึ่งสืบเนื่องมาจากปัญหาเศรษฐกิจ รายได้ของ ครอบครัวตลอดจนความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว (เรื่องชัย บุญศักดิ์. 2527 : 35 อ้างถึงใน มานะ สันตติพงศ์. 2545 : 5) จากการศึกษาวิจัยจะเห็นได้ว่าปัจจัยด้านครอบครัวมีความสัมพันธ์กับ การใช้สารเสพติดของนักเรียนมากที่สุด (ปรีชา วิหคโต และคณะ. 2540 อ้างถึงใน กรมสุขภาพจิต. 2547 : 12) สถาบันศาสนา (วัด) เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของคนในสังคมได้น้อยลงกว่าในอดีต สถาบันการศึกษา (โรงเรียน) เป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่มีผลต่อการเสพยาเสพติดของนักเรียน เช่น ผู้บริหารและครูไม่ได้แสดงบทบาทในฐานะเป็นที่ปรึกษาหรือพี่เลี้ยง การให้ความรู้ การประชาสัมพันธ์หรือการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการต่อต้านยาเสพติดเท่าที่ควร (สุพจน์ ชูยิ่งสกุลทิพย์. 2541 อ้างถึงใน เสาวนีย์ สุขทนารักษ์. 2546 : 42) และนอกจากนี้โรงเรียนยังมีเพื่อน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ให้นักเรียนเสพยาเสพติด เพราะการคบเพื่อนที่ใช้สารเสพติดเป็นปัจจัย สำคัญต่อการใช้สารเสพติด (ประภาส สุขทรศนีย์. 2536) จากความอ่อนแอของสถาบันสำคัญ ๆ ทางสังคมดังกล่าว ทำให้สังคมไทยขาดพลังและขาดภูมิคุ้มกันในการพัฒนาประเทศ (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ม.ป.ป. : ออนไลน์)

นอกจากสถาบันดังกล่าวแล้วยังมี ชุมชนซึ่งถือเป็นปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่มี ผลต่อพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชน เพราะสถาบันต่าง ๆ นั้น ตั้งอยู่ในชุมชน เพราะเหตุนี้ ชุมชนจึงมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับทุกสถาบันอย่างเลี่ยงไม่ได้ จากการศึกษาวิจัย ของเสาวนีย์ สุขทนารักษ์ (2546 : 43) พบว่าการจัดระบบชุมชนที่ดีจะช่วยลดปัญหาการติดยาเสพติด

เพราะถ้าชุมชนตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีการผลิต การขาย หรืออยู่ใกล้เคียงกับชุมชนที่เป็นแหล่งขาย ยาเสพติดก็มีส่วนทำให้มีการใช้ยาเสพติดเพิ่มขึ้นด้วย

จากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้ผู้ศึกษาได้เห็นความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องร่วมกันป้องกัน และเร่งแก้ไขปัญหายาเสพติดของวัยรุ่น โดยเลือกศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมเฉพาะในขั้นตอน การปฏิบัติของสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา และชุมชน ที่มีต่อการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของวัยรุ่นในจังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออก ที่พบ งานวิจัยด้านยาเสพติดน้อยมาก ส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ระยอง ชลบุรี ตราด สระแก้ว และ ปราจีนบุรี เป็นจังหวัดที่พบงานวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติดค่อนข้างมากเพราะเป็นจังหวัดที่มีระดับ ความรุนแรงและการแพร่ระบาดของยาเสพติดค่อนข้างมาก ส่วนจังหวัดนครนายก นั้นเป็นจังหวัดที่ ค่อนข้างเป็นเมืองเล็ก และไม่พบปัญหายาเสพติดมากนัก จังหวัดจันทบุรีแม้ว่าจะเป็นจังหวัดที่มี ความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ประชาชนมีความเป็นอยู่ดี มีสถานการณ์ปัญหาการแพร่ ระบาดของยาเสพติดอยู่ในระดับความรุนแรงเบาบาง ไม่พบการผลิตยาเสพติดในพื้นที่ แต่มีผู้ค้า ยาเสพติดรายย่อยในบางพื้นที่ และมีผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดกระจายอยู่ในเกือบทุกพื้นที่ มีพื้นที่ที่ เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดในระดับที่รุนแรงมากขึ้นเพราะพื้นที่ทางด้านอำเภอโป่งน้ำร้อน และอำเภอ สอยดาวซึ่งเป็นพื้นที่ชายแดนที่พบว่ามีกรลักลอบนำยาเสพติดจากทางภาคเหนือหลบเลี่ยงเข้ามา ทางชายแดนภาคตะวันออกของไทย ซึ่งขณะนี้ทางจังหวัดได้มีการเข้มงวดกวดขันการลักลอบ ลำเลียงยาเสพติดเข้า-ออก โดยมีการประกอบกำลังทั้งฝ่ายทหาร ตำรวจ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันสกัดกั้นตามจุดต่าง ๆ ตามแนวชายแดนอย่างต่อเนื่อง ยาเสพติดที่พบมากในจังหวัดจันทบุรี คือ ยาบ้า กัญชา และสารระเหย ตามลำดับ นอกจากนี้สถาบันรามจิตติ ได้รายงานสภาพการณ์เด็ก และเยาวชนในจังหวัดจันทบุรี ปี 2548-2549 ว่า มีเด็กในระดับชั้นมัธยมต้นขอรับการบำบัด ยาเสพติด 24.93 เด็กและเยาวชนดื่มเหล้าเป็นครั้งคราวถึงเป็นประจำ ร้อยละ 30.10 สูบบุหรี่ ร้อยละ 14.82 ถูกส่งเข้าสถานพินิจจำนวน 81.70 (สถาบันรามจิตติ. 2549 : 20 - 23)

จึงเห็นควรอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นใน จังหวัดจันทบุรี เพื่อจะได้หาวิธีป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัยรุ่นได้ทันทั่วทั้งที่ เพราะ แนวโน้มและสถานการณ์ยาเสพติดซึ่งไม่อาจวางใจได้ว่าจะไม่เกิดการแพร่ระบาดในระดับที่รุนแรง ขึ้น เพราะการแพร่ระบาดของยาเสพติดก็ยังคงมีอยู่ในบางพื้นที่ของจังหวัด และนอกจากนี้พื้นที่ ของจังหวัดจันทบุรีก็มีแนวชายแดนติดต่อกับประเทศกัมพูชาประมาณ 88 กิโลเมตร ที่คาดว่า มีแหล่งผลิตหรือที่พักยาเสพติดรอโอกาสลักลอบนำเข้ามา เนื่องจากสภาพภูมิประเทศยากต่อ การตรวจตราเฝ้าระวังอย่างทั่วถึงตลอดเวลา และมักจะมีการลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาโดยนักเล่น การพนัน หรือผู้รับจ้างแรงงานรายวันซึ่งจะซุกซ่อนและนำกลับมาในรถยนต์หรือรถตู้ที่

เดินทางเข้าออกเข้า-เย็น จึงยากต่อการเฝ้าระวัง ตรวจตราได้ทั่วถึง จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ต้องมีการเฝ้าระวังเด็กและเยาวชนในจังหวัดจันทบุรีมิให้ตกเป็นทาสของยาเสพติด (Chanthaburi. 2550 : Online)

ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของเด็กและเยาวชน คงไม่สามารถที่จะผลัดความรับผิดชอบและภาระหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขไปให้สถาบันครอบครัว หรือสถาบันการศึกษาเท่านั้น เพราะสถาบันทางสังคมอื่น ๆ ก็มีหน้าที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมดังกล่าวเช่นเดียวกัน แต่สิ่งที่สำคัญคือ เมื่อเกิดปัญหาขึ้นมาแล้วสถาบันต่าง ๆ ได้ทำอะไรเพื่อช่วยบรรเทาเด็ก ๆ และเยาวชนกันบ้าง จากแนวคิดบรรชน ซึ่งเป็นแนวคิดในการรวมตัวกันของ บ้าน วัด โรงเรียน และชุมชน บ้านคือ ครอบครัวหรือผู้ปกครองนักเรียน วัด คือ พระสงฆ์ นักบวช อีหาม ผู้นำทางศาสนา โรงเรียน คือ คณะผู้บริหาร ครู อาจารย์ ชุมชน คือ ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไขพฤติกรรม การเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชน เพราะไม่ว่าจะเป็นการป้องกัน แก้ไข หรือพัฒนาที่ไม่สามารถทำได้เพียงลำพังโดยสถาบันหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเท่านั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัย ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น สถาบันในสังคม ภาครัฐ ภาคเอกชน สื่อมวลชน องค์กรต่างๆ เป็นต้น เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ตลอดจนร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหา พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กและเยาวชนที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยเฉพาะในเรื่องของปัญหา ยาเสพติด เพราะเด็กและเยาวชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญทางโครงสร้างของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ที่ส่งเสริมให้มีการเสริมสร้างบทบาทของสถาบันครอบครัว (บ้าน) สถาบันทางศาสนา(วัด) และสถาบันการศึกษา (โรงเรียน) ในการยึดเหนี่ยวจิตใจ สร้างศรัทธาและปลูกฝังให้คนยังยึดถือใน “ศีลธรรมพื้นฐาน” คือ “การเคารพในศักดิ์ศรี คุณค่า สิทธิและหน้าที่ของความเป็นคนอย่างเท่าเทียมกัน” ยึดมั่น ในคุณความดีทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ดำเนินใน “คุณธรรม” มีจริยธรรมในการดำเนินชีวิตและ ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ความไม่โลภและไม่เบียดเบียนผู้อื่น ความเมตตา ความรู้ รัก สามัคคี ความรักชาติและทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม และมี “ความเพียร” คือ ความอดทน ขยันหมั่นเพียร มีสติ ปัญญาและรอบคอบ อันจะทำให้ดำเนินวิถีชีวิตอย่างมีความสุข การรู้จัก ประมาทตน มีเหตุผลและรอบคอบ ระมัดระวัง นำไปสู่ “สังคมแห่งศีลธรรมความดี” ที่มี ความสมดุลระหว่าง “โลกวัตถุ” กับ“จิตวิญญาณ” เพราะคน เป็นทุนสังคมที่สำคัญที่สุด และมี บทบาทเป็นทั้งผู้สร้างการพัฒนาและผู้ได้รับผลจากการพัฒนา จึงเป็นต้องพัฒนาศักยภาพคนในทุก มิติ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา โดยเริ่มจากการเสริมสร้าง “สุขภาวะ” ของประชาชนให้มี

สุขภาพแข็งแรงและมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีให้สามารถดูแลตนเองได้ และมีกำลังทำประโยชน์ต่อส่วนรวม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550 : ออนไลน์)

ดังนั้น จึงมีคำถามว่าในปัจจุบัน บ้าน วัด โรงเรียน และชุมชน ยังคงมีอิทธิพลในการขัดเกลาพฤติกรรมเยาวชนให้ปลอดจากยาเสพติดได้หรือไม่ การศึกษาครั้งนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสถานการณ์ปัจจุบันที่จะมีส่วนช่วยในการผลักดันให้เกิดแนวร่วมของสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และชุมชน ที่จะสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้บรรดาเด็ก ๆ และเยาวชน โดยการช่วยกันดูแลเด็ก ๆ และเยาวชนให้เขาอยู่ในสายตา และช่วยกันออกแรงจูงใจไม่ให้พวกเขาตกเป็นทาสของยาเสพติด ทั้งนี้ ผู้ศึกษาจะได้ทำการศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่น การมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน (บวรชน) ต่อการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรม การใช้ยาเสพติด และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน (บวรชน) ต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด เพื่อจะได้นำผลจากการศึกษาไปขยายผลในการหาแนวทางเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน (บวรชน) เพื่อเกิดประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชน ตลอดจนสังคมประเทศชาติในอนาคตต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่น ในจังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาบทบาทของบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน (บวรชน) ต่อการมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัยรุ่น
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน (บวรชน) ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่น

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหายาของบ้าน มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อพฤติกรรม (ใช้หรือไม่ใช้) ยาเสพติดของวัยรุ่น
2. การมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหายาของวัด มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อพฤติกรรม (ใช้หรือไม่ใช้) ยาเสพติดของวัยรุ่น
3. การมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหายาของโรงเรียนมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อพฤติกรรม (ใช้หรือไม่ใช้) ยาเสพติดของวัยรุ่น

4. การมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหาของชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อพฤติกรรม (ใช้หรือไม่ใช้) ยาเสพติดของวัยรุ่น

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา ได้แก่
  - 1.1 ศึกษาพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่น ในจังหวัดจันทบุรี
  - 1.2 ศึกษาการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน (บวรชน) ต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่น
  - 1.3 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน (บวรชน) ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่น
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ เป็น โรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี
3. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาจากแบบสอบถาม ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ใน โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด 3 อันดับแรกของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

วัยรุ่น หมายถึง นักเรียนที่มีอายุระหว่าง 10-15 ปี และกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งเพศหญิงและชาย ที่กำลังศึกษาอยู่ใน โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดจันทบุรี

ความเป็นวัยรุ่น หมายถึง การเปลี่ยนช่วงวัยจากความเป็นเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ โดยมีการเปลี่ยนแปลงทางกายภายนอก เช่น ความสูง ผิวหนัง รูปร่างหน้าตา ขนาดของอวัยวะ ฯลฯ และการเปลี่ยนแปลงภายในร่างกาย เช่น การพัฒนาของสมอง การทำงานของฮอร์โมนเพศ ฯลฯ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทั้งสองลักษณะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในลักษณะพัฒนาการทางด้านสังคม อารมณ์ ค่านิยม ความสนใจ การแสวงหาเอกลักษณ์ ฯลฯ

ยาเสพติด หมายถึง สารหรือยา ที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือจากสารสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือได้รับเข้าไปในร่างกายซ้ำๆ กันแล้วไม่ว่าจะด้วยวิธีใด ๆ เป็นช่วงระยะ

เวลาสั้น ๆ หรือนานติดต่อกันก็ตามจะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ในอำนาจหรือเป็นทาของสิ่งนั้นทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือจิตใจเพียงอย่างเดียว

บวรชน หมายถึง การรวมตัวกันของ บ้าน วัด โรงเรียน และชุมชน **บ้าน**คือ ครอบครัวหรือผู้ปกครองนักเรียน **วัด** คือ พระสงฆ์ นักบวช และผู้นำทางศาสนา **โรงเรียน** คือ คณะผู้บริหาร ครู อาจารย์ **ชุมชน** คือ ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่เข้ามามีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมกรรมกรรมเสพยาเสพติดในวัยรุ่น

การมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด หมายถึง การที่บ้าน วัด โรงเรียน และชุมชน (บวรชน) มีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติต่อวัยรุ่น ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ด้านการปฏิบัติ หมายถึง การที่บ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน (บวรชน) ปฏิบัติต่อวัยรุ่นเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงการใช้อยาเสพติดของวัยรุ่น ในจังหวัดจันทบุรี
2. ได้ทราบถึงบทบาทของบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน (บวรชน) ต่อการมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัยรุ่น
3. ได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน (บวรชน) ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อการใช้อยาเสพติด
4. ผลการศึกษาจะได้ข้อเสนอแนะที่เป็นแนวทางในการจัดการกับปัญหายาเสพติดของวัยรุ่น